

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ПРОБЛЕМ
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Досліджено вивчення та узагальнення матеріалів навчально-практичної літератури з питань діяльності корпорацій, що розглядаються вітчизняними та зарубіжними науковцями

Постановка проблеми. Існують різні форми організації бізнесу, і однією з найбільш поширених є корпоративна форма. Ринок великих корпорацій, а таким є ринки фактично всіх розвинених країн і світовий ринок в цілому, має величезні переваги перед ринком підприємств. Тому що великі корпорації відносно легко та на вигідніших умовах отримують кредити, користуючись урядовою підтримкою та власним авторитетом. Корпорації мають великі можливості диверсифікації своєї діяльності. І у зв'язку з ефектом масштабу, корпорації мають можливість знижувати витрати, як виробництва, так і збуту, отримуючи, таким чином, переваги перед конкурентами та підвищуючи економічну ефективність своєї діяльності. Корпорації охоплюють просторово ширший ринок, на якому виявляється ефект усереднювання коливань кон'юнктури, що полегшує планування господарської діяльності та сприяє їх стійкому функціонуванню. Корпоративна форма ведення бізнесу є вершиною піраміди розвитку організаційних структур.

На етапі розвитку ринкової трансформації та становлення в Україні вагомості набувають наукові аспекти та організаційно-методичні механізми корпоративного

управління діяльністю промислових підприємств, що реалізували б засади створення високоефективного конкурентоспроможного промислового сектора України на світовому ринку промислової продукції.

У вітчизняній науковій літературі ці проблеми досліджуються досить широко та всебічно. Проблеми управління корпораціями на базі нових форм власності, нових механізмів інвестиційного забезпечення, капіталізації та механізмів мотивації праці в корпоративних структурах є постійно актуальними.

Метою дослідження є вивчення та узагальнення матеріалів навчально-практичної літератури з питань діяльності корпорацій, що розглядаються вітчизняними та зарубіжними науковцями, групування даних робіт за об'єктами дослідження та ступінь їх висвітлення в даній літературі.

Викладення основного матеріалу дослідження. Протягом 1958-2008 р. зарубіжними та вітчизняними вченими видано 112 ниг, які частково присвячені питанням діяльності корпорацій, і лише 15 з них повністю присвячені даним питанням.

Більш детальну динаміку зміни обсягу видань можна спостерігати на рис. 1.

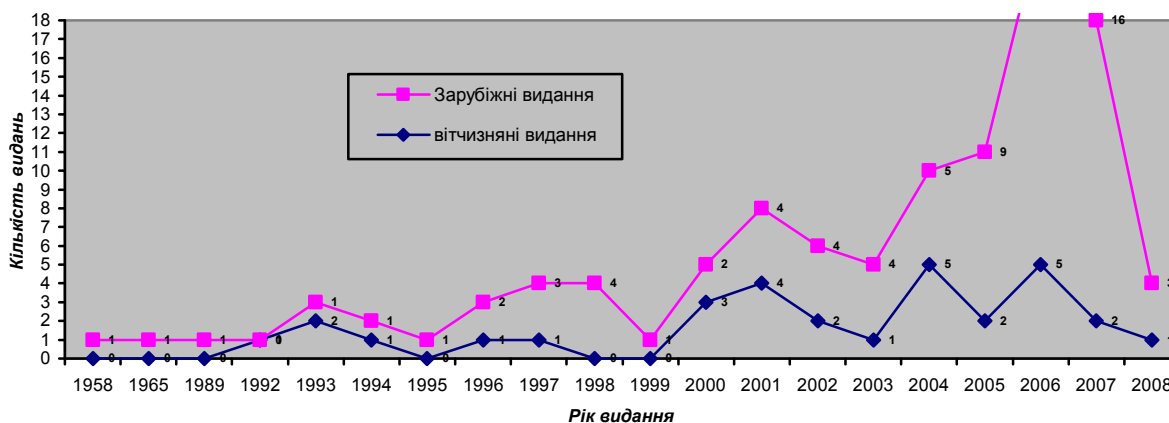

Рисунок 1. Динаміка обсягу видань присвячених питанням діяльності корпорацій

За період з 1958-1989 рр. в світі нараховується 3 джерела, де згадуються корпорації: Перло В. "Імперія фінансових магнатів" (1958) [18], Мухін А.Ф. "Бухгалтерський учет в промисленості США" (1965) [13], Я. Монден "Как работают японские предприятия" (1989). У всіх роботах висвітлені питання контролю та управління корпораціями. У праці Мухіна А.Ф. розглянуті принципи побудови бухгалтерського апарату та його структура в корпораціях.

В Україні даний напрям почав розглядатися науковцями з 1992 року. Протягом 1992-2000 рр. вітчизняними авторами випущено 9 видань, зарубіжними – 15, які повністю або частково присвячені проблемам корпорації. З 2001 по 2008 рік спостерігається значне збільшення зарубіжних і вітчизняних видань – 63 і 22 відповідно, які стосуються питань корпорацій.

На основі проведених досліджень найбільшу кількість питань діяльності корпорацій наводить Грідчина М.В. [5]. Автор виділяє поняття корпорації, операції з корпоративними цінними паперами, а також фінансову звітність та її аналіз, державне регулювання та стратегію.

За період 1958-2008 рр. авторами розглядалися велика кількість питань пов'язаних зі створенням та особливостями господарювання корпорацій. Серед яких найбільшу питому

вагу займають об'єкти бухгалтерського обліку. Найбільшу увагу з об'єктів бухгалтерського обліку приділялось питанням цінних паперів та облігацій корпорації. Питання цінних паперів вивчалися в наступних розрізах:

- ринок корпоративних цінних паперів в Україні (Лютій І.О., Грищенко Т.В., Любіна О.В., Мошенський О.З., Білик О.П. [21]);
- корпоративні цінні папери (Маренко Н.Л., Бусигін Ю.Н.);
- аналіз ринкової активності корпоративних цінних паперів (Іванов А.П. [8]);
- операції РЕПО з корпоративними цінними паперами (Семенкова Е.В. [22]);
- емісія цінних паперів корпорацією (Ричард Бреїл, Стюарт Майерс, Суторміна В.М. [23]);
- операції з корпоративними цінними паперами на фондовому ринку (Грідчина М.В. [5]);
- методи розміщення корпоративних цінних паперів (Суторміна В.М. [23]);
- види корпоративних боргових цінних паперів в Україні (Лютій І.О., Грищенко Т.В., Любіна О.В., Мошенський О.З., Білик О.П. [21]);

– механізм функціонування ринку корпоративних боргових цінних паперів (Лютій І.О., Грищенко Т.В., Любліна О.В., Мошенський О.З., Білик О.П. [21]).

Щодо облігацій, то найбільшого освітлення набули наступні питання:

– економічна сутність та види корпоративних облігацій (Фабодий Френк, Мані Стівен [164], Голованов В.Н. [4], Мишарьов А.А. [10]);

– корпоративні облігації як сегмент фінансового ринку (Лютій І.О., Грищенко Т.В., Любліна О.В., Мошенський О.З., Білик О.П. [21]);

– тенденції розвитку ринків корпоративних облігацій;

– оцінка та кредитний аналіз корпоративних облігацій (Берднікова Т.Б. [1]);

– корпоративні єврооблігації (Фабодий Френк, Мані Стівен [28]).

Другий фінансовий інструмент корпорацій, який набув широкого висвітлення в літературі – *акції*. Голованів В.Н. [4], Мендрул О.Г., Павленко І.А. [9] розглядали питання економічної природи корпоративних акцій, Боді, Зві, Мертон, Робі [29] – аналіз умовних вимог корпоративних акцій.

З 2003 року актуальним стає питання *внутрішньокорпоративних кредитів*. Дослідженнями з даного питання займалися Рогач О.І., Філіпенко А.С., Шемет Т.С. [11].

Інші об'єкти бухгалтерського обліку, такі як *корпоративні права, прибутки, витрати, дивіденди* розглядали окремими вченими.

З початку ХХ ст. і до сьогодні актуальними стали питання корпоративного управління, контролю та корпоративної культури.

Корпоративне управління стосується усіх сторін діяльності корпорації. Питаннями сутності корпоративного управління і контролю займалися – Каплан, Роберт С., Нортон, Дейвід, Джон Паунд [6], Вільямсом, Олівер Е. [3], Уільямсон О.І. [26], Моруа А. [12]; корпоративний лобізм – Берлін А.Д., Григор Г.Є. [2]; порушення в області корпоративного управління – Міркін Я.М., Зубков І.В., Росляк Ю.В., Сізов Ю.С., Лебедева З.А., Ширяев В.П., Тормозова Т.В.; управління корпоративним ризиком – Р. Хіггінс [31]; управління портфелем цінних паперів корпорації – Полова Р.Г., Самонова І.Н., Добросєдрова І.І. [20]; основні процедури управлінського контролю в корпораціях, проблема розробки систем планування і контролю діяльністю корпорації – Мюллер Г., Гернон Х., Мік Г. [14], Перло В. [18].

Щодо *корпоративної культури*, то цими питаннями займалися: Такер Роберт Б. [25], Емметт С. [32], Ніколаєнко Н.П. [16], Як Фітценц [33] – формування корпоративної культури, Єфімов В.В., Енні Брукінг – основи корпоративної культури, Ільєнкові С.Д., Ільєнкові Н.Д., Мхитарян В.С. [27] – новий базис корпоративної культури,

Згрупувавши праці за об'єктами дослідження можна зазначити наступне: у 16 працях визначається сутність корпорації та їх особливості. Також 11 праць частково присвячені питанням звітності, а саме – внутрішньокорпоративна звітність (Суходольський Г.А. [24]), консолідована фінансова звітність (Плотніков В.С., Шестакова В.В. [19], Панков Д.А., Пашковська Л.В., Єзерська О.М., Рибак Т.Н. [17]), фінансова звітність корпорації та її аналіз (Грідчина М.В. [5]), характеристика річного звіту, звіт про прибутки і збитки корпорації

(Нідлз Б., Андерсен Х., Колдуелл Д. [15]), корпоративна звітність (Харитонов С.А. [30], Діпіаза С., Екклз Р. [7]).

Також слід зазначити, що достатньо уваги було приділено питанням: оподаткування корпорацій (10 видань), стратегія корпорації (10), інвестиційна діяльність (8), структура корпорації (8).

Отже, на основі проведеного дослідження, можна стверджувати, що велика кількість вчених, як зарубіжних так і вітчизняних, займалися дослідженням особливостей діяльності такої організаційної структури як корпорації. В даних працях особлива увага була приділена об'єктам бухгалтерського обліку, сутності корпорації, стратегії, особливостям фінансової звітності та оподаткуванню корпорації.

Менш розкритими залишаються питання державного регулювання, корпоративних відносин, аудиту, соціальної відповідальності, аналіз кредитних ризиків, інформаційні системи корпорації.

Проведемо суцільне дослідження кандидатських дисертацій, захищених українськими вченими за різними, їх систематизацію за роками захисту; за предметом дослідження; за об'єктом дослідження, адже, зміст нормативних розділів дисертації має бути наступним:

– мета і завдання дослідження передбачає формулювання головної мети, яка полягає у рішенні основної проблеми дисертації, що забезпечує внесення значимого вкладу в теорію і практику. Конкретний опис суті вирішення проблеми і вкладу, що вноситься у результаті, і є формулюванням головної мети дисертації. У відповідності до основної мети виділяється 5-7 завдань, які необхідно вирішити для досягнення головної мети дослідження. Це або рішення під проблем, що витікають із загальної проблеми, або завдання аналізу, узагальнення, виявлення, обґрунтування, розробки, оцінки окремих аспектів загальної проблеми, рішення яких призводить до вирішення самої проблеми;

– об'єкт дослідження представляє галузь наукових досліджень, в межах якої виявлена і існує проблема, що досліджується. Це система закономірностей, зв'язків, відносин, видів діяльності, в рамках якої зароджується проблема;

– предмет дослідження – більш вузький і конкретний. Завдяки його формулюванню в дисертації із загальної системи, що представляє об'єкт дослідження, виділяється частина системи або процес, який протікає в системі, що є безпосереднім предметом дослідження;

– наукова новизна. До ознак, що дозволяють стверджувати про наукову новизну дисертації, відносяться: 1) постановка нової наукової проблеми, 2) введення нових наукових категорій і понять, що розвивають уявлення про дану галузь знань; 3) розкриття нових закономірностей протікання суспільних процесів; 4) застосування нових методів, інструментів, апарату дослідження; 5) розробка і наукове обґрунтування пропозицій про оновлення об'єктів, процесів і технологій, що використовуються в економіці та управлінні; 6) розвиток наукових уявлень про навколишній світ, природу, суспільство.

Протягом 1998 – 2008 рр. захищено українським вченими 63 кандидатських і докторських дисертацій, які частково або повністю присвячені проблемам діяльності корпорацій табл. 1.

Таблиця 1. Тематика дисертацій українських вчених, систематизована за роком захисту

№ з/п	ПІБ	Тема	Рік
1	2	3	4
1.	Назаров Андрій Володимирович	Приватизація як фактор формування механізму корпоративних відносин на підприємстві	1998 р.
2.	Глусь Наталія Степанівна	Корпорації та корпоративне право: поняття, основні ознаки та особливості захисту	2000 р.
3.	Кашена Наталія Борисівна	Облік і аналіз корпоративних цінних паперів	2000 р.
4.	Останіна Наталя Вадимівна	Розвиток менеджменту в корпоративних системах на основі інформаційних технологій	2000 р.
5.	Сірош Микола Васильович	Формування корпоративного сектора економіки і корпоративне управління в акціонерних товариствах (на прикладі підприємств Криму)	2000 р.
6.	Ананьєв Олександр Миколайович	Корпоративна система планування торгівлі та механізми її забезпечення (на матеріалах споживчої кооперації України)	2001 р.

Продовження табл. 1

1	2	3	4
7.	Глуценко Світлана Василівна	Становлення та розвиток вторинного ринку корпоративних цінних паперів в Україні	2001 р.
8.	Козак Вадим Григорович	Облік і аналіз корпоративних цінних паперів (на прикладі ВАТ асоціації "Укрсортнасіневоуч")	2001 р.
9.	Кравченко Ірина Юріївна	Організаційно-методичний механізм державного фінансового регулювання корпоративного сектора	2001 р.
10.	Пішпек Світлана Іванівна	Формування корпоративних відносин у перехідній економіці	2001 р.
11.	Хом'як Олександр Васильович	Формування та регулювання інтегрованих корпоративних систем	2001 р.
12.	Бойко Олена Юріївна	Організаційно-економічні основи екологізації корпоративного управління	2002 р.
13.	Кривошапка Юрій Миколайович	Організація корпоративного управління діяльністю акціонерних товариств	2002 р.
14.	Палига Євген Миколайович	Корпоративне управління виробництвом в умовах постприватизаційних відносин	2002 р.
15.	Пігуль Наталя Георгіївна	Дивідендна політика як складова сучасної моделі корпоративного розвитку	2002 р.
16.	Порошенко Петро Олексійович	Правове регулювання управління державними корпоративними правами в Україні	2002 р.
17.	Савельєва Тетяна Михайлівна	Формування і функціонування корпоративних структур в економіці регіону	2002 р.
18.	Горlach Наталя Юріївна	Корпоративне управління акціонерними товариствами у післяприватизаційний період	2003 р.
19.	Марахов Костянтин Сергійович	Ринок корпоративних цінних паперів в Україні: стан та перспективи розвитку	2003 р.
20.	Нечаєв Віктор Олексійович	Оцінка формування і механізм забезпечення ефективного функціонування та розвитку корпоративного сектора промисловості	2003 р.
21.	Поважний Олександр Станіславович	Становлення і розвиток ефективного корпоративного управління	2003 р.
22.	Прудка Наталя Володимирівна	Портфельний аналіз у корпоративному управлінні в сфері телекомунікацій (на прикладі ват "Укртелеком")	2003 р.
23.	Якубовський Сергій Олексійович	Інвестиційна діяльність транснаціональних корпорацій в умовах сучасного економічного розвитку	2003 р.
24.	Бондаренко Ігор Віталійович	Удосконалення організації управління реструктуризацією промислово-інвестиційної корпорації	2004 р.
25.	Губар Ніла Петрівна	Стратегії формування конкурентних переваг транснаціональних корпорацій в умовах глобалізації світогосподарських зв'язків	2004 р.
26.	Жадан Ірина Олексіївна	Теоретико-методологічні засади формування системи управління державними корпоративними правами в Україні	2004 р.
27.	Коренев Еміль Назарович	Удосконалення організації корпоративного управління у великих акціонерних товариствах	2004 р.
28.	Леонова Юлія Олександрівна	Формування мотиваційного механізму стратегічного управління корпоративним соціально-економічним розвитком акціонерного товариства	2004 р.
29.	Парсяк Володимир Никифорович	Формування корпоративних відносин в системі малого підприємництва	2004 р.
30.	Пасечник Тетяна Олександрівна	Акціонерний капітал у інтегрованих корпоративних структурах України	2004 р.
31.	Переверзєв Олександр Миколайович	Господарсько-правове забезпечення корпоративного контролю в акціонерних товариствах	2004 р.
32.	Тіхонравов Олександр Володимирович	Організаційно-економічний механізм управління корпоративними правами	2004 р.
33.	Шпаков Андрій Васильович	Формування та вибір корпоративних структур з управління будівельними інвестиціями	2004 р.
34.	Бабич Олександр Борисович	Результативність функціонування суб'єктів державного управління та місцевого самоврядування на основі впровадження корпоративної культури	2005 р.
35.	Воловик Оксана Анатоліївна	Господарсько-правове забезпечення корпоративних інтересів	2005 р.
36.	Горенко Тетяна Іванівна	Складові організаційно-економічного механізму корпоративної сучасних операторів телекомунікацій	2005 р.
37.	Карачина Наталя Петрівна	Ефективність корпоративного управління молочною промисловістю	2005 р.
38.	Ковальська Кристина Валентинівна	Стратегія внутрішньокорпоративного управління на підприємствах України	2005 р.
39.	Македон Вячеслав Владиславович	Ефективність управління корпоративною власністю в умовах транзитивної економіки	2005 р.
40.	Мороз Олег Семенович	Підвищення ефективності управлінської праці у корпоративних структурах	2005 р.
41.	Мусієнко Олег Іванович	Міжнародне корпоративне податкове планування в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю компаній	2005 р.
42.	Назарова Галина Валентинівна	Організаційно-структурна розбудова підприємства в системі корпоративного управління	2005 р.
43.	Селіверстова Людмила Сергіївна	Вдосконалення системи корпоративного управління /на прикладі підприємств легкої промисловості	2005 р.
44.	Сірко Анатолій Васильович	Становлення і розвиток корпоративного сектора в перехідній економіці	2005 р.
45.	Сухолин Лідія Євтихіївна	Удосконалення механізму стимулювання персоналу корпоративного підприємства в умовах трансформації економіки	2005 р.
46.	Чердаков Володимир Анатолійович	Науково-методичні основи формування корпоративного сектора в процесі приватизації	2005 р.
47.	Шапран Віталій Сергійович	Банки на ринку корпоративних цінних паперів в Україні	2005 р.
48.	Бахмач Наталя Володимирівна	Формування корпоративних недержавних пенсійних фондів підприємств легкої промисловості	2006 р.
49.	Белялов Талаят Енверович	Механізм управління фінансовою діяльністю підприємств корпоративного типу	2006 р.
50.	Гарафонова Ольга Іванівна	Організаційний механізм реструктуризації інтегрованих корпоративних структур	2006 р.
51.	Гончар Ірина Ігорівна	Облік та контроль корпоративних цінних паперів (на прикладі акціонерних товариств м. Києва та київської області)	2006 р.

Продовження табл. 1

1	2	3	4
52.	Сгорова Юлія Валеріївна	Корпоративний сектор у трансформаційній економіці: особливості становлення і тенденції розвитку	2006 р.
53.	Кібенко Олена Рувімівна	Сучасний стан та перспективи правового регулювання корпоративних відносин: порівняльно-правовий аналіз права ЄС, Великобританії та України	2006 р.
54.	Кравчук Павло Ярославович	Формування системи корпоративної безпеки підприємства	2006 р.
55.	Кужель Марина Юріївна	Механізм економічного регулювання корпоративного сектору державної форми власності	2006 р.
56.	Малик Ірина Петрівна	Корпоративне управління акціонерними товариствами: інституціональне забезпечення	2006 р.
57.	Мірошник Андрій Миколайович	Науково-організаційні основи розвитку корпоративного сектору економіки	2006 р.
58.	Ордашевська Ірина Вікторівна	Становлення корпоративного сектора у транспортному комплексі регіону	2006 р.
59.	Черпак Антоніна Євгенівна	Розвиток корпоративного контролю в умовах трансформації економіки	2006 р.
60.	Шапошников Костянтин Сергійович	Комбінування корпоративних та функціональних стратегій в управлінні розвитком операторів електрозв'язку	2006 р.
61.	Рабовська Світлана Янівна	Спадкування прав засновника (учасника) корпоративного підприємства	2007 р.
62.	Сав'юк Любомир Маркіянович	Формування системи державного управління корпоративними структурами в Україні	2007 р.
63.	Чемодуров Олександр Михайлович	Інвестиційні ризики корпоративних цінних паперів	2007 р.

Наведені вище праці вітчизняних дослідників були виконані з різноманітних спеціальностей, таких як:

- технологія та організація промислового та цивільного будівництва (спеціальність 05.23.08) – захищена 1 дисертація;
- економіка та управління національним господарством (спеціальність 08.00.03) – 1 дисертація;
- економічна теорія (спеціальність 08.01.01) – 3 дисертації;
- організація управління, планування і регулювання економікою (спеціальність 08.02.03) – 12 дисертацій;
- фінанси, грошовий обіг і кредит (спеціальність 08.04.01) – 4 дисертації;
- світове господарство і міжнародні економічні відносини (спеціальність 08.05.01) – 1 дисертація;
- економіка, організація і управління підприємствами (спеціальність 08.06.01) – 16 дисертацій;
- підприємництво, менеджмент та маркетинг (спеціальність 08.06.02) – 4 дисертації;
- бухгалтерський облік, аналіз та аудит (спеціальність 08.06.04) – 3 дисертації;
- економіка промисловості (спеціальність 08.07.01) – 2 дисертації;
- економіка транспорту та зв'язку (спеціальність 08.07.04) – 1 дисертація;

- економіка торгівлі та послуг (спеціальність 08.07.05) – 1 дисертація;
  - економіка природокористування і охорони навколишнього середовища (спеціальність 08.08.01) – 1 дисертація;
  - демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика (спеціальність 08.09.01) – 2 дисертації;
  - розміщення продуктивних сил і регіональна економіка (спеціальність 08.10.01) – 2 дисертації;
  - цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право (спеціальність 12.00.03) – 2 дисертації;
  - господарське право; господарсько-процесуальне право (спеціальність 12.00.04) – 3 дисертації;
  - теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право (спеціальність 12.00.07) – 1 дисертація;
  - механізм державного управління (спеціальність 25.00.02) – 3 дисертації.
- Як можна побачити з даних рисунку 2. найбільшу питому вагу, з проблем що досліджувалися в дисертаціях українських науковців займає питання корпоративного управління (36 %).

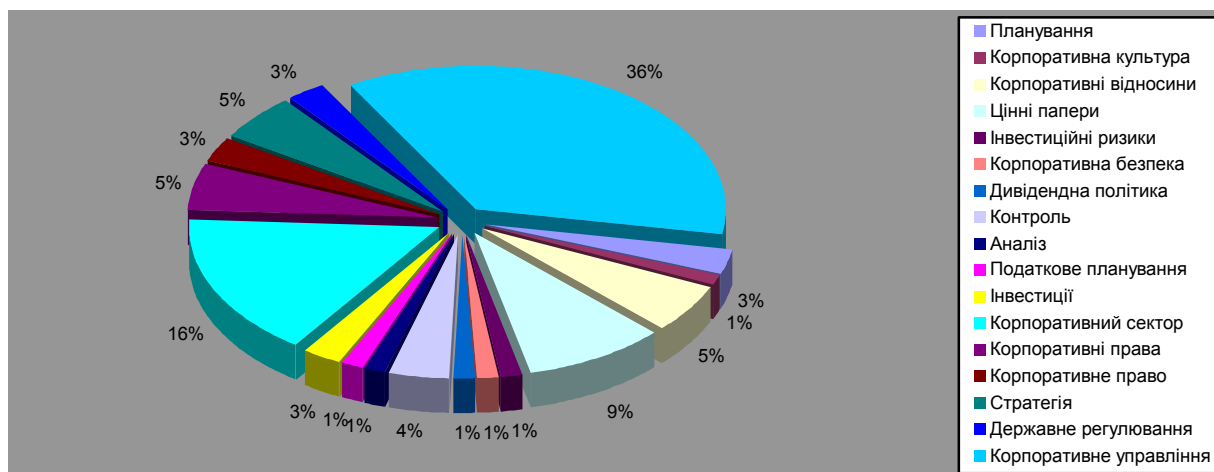

Рис. 2. Питому вагу проблем досліджуваних в українських дисертаціях

Даному питанню присвячено 27 дисертаційних робіт захищених українськими вченими. Більш детально розглянемо дану тематику в табл. 2.

Таблиця 2. Проблеми управління корпораціями що досліджувалися в дисертаціях вітчизняних вчених

№	ПІБ, рік захисту	Питання що розглядаються
1	2	3
1.	Бахмач Н.В. (2006 р.)	Управління корпоративним недержавним пенсійним фондом
2.	Белялов Т.Е. (2006 р.)	Управління фінансовою діяльністю корпоративних підприємств
3.	Бойко О.Ю. (2002 р.)	Організаційно-економічні основи екологізації корпоративного управління
4.	Горенко Т.І. (2005 р.)	Управління об'єктами нерухомого майна та земельними ділянками
5.	Горlach Н.Ю. (2003 р.)	Корпоративне управління акціонерними товариствами у післяприватизаційний період
6.	Жадан І.О. (2004 р.)	Системи управління державними корпоративними правами
7.	Карачина Н.П. (2005 р.)	Ефективність корпоративного управління
8.	Коренев Е.Н. (2004 р.)	Удосконалення організації корпоративного управління
9.	Ковальська К.В. (2005 р.)	Стратегія внутрішньокорпоративного управління
10.	Криво шапка Ю.М. (2002 р.)	Організація корпоративного управління
11.	Македон В.В. (2005 р.)	Ефективність управління об'єктами корпоративної власності
12.	Малик І.П. (2006 р.)	Корпоративне управління
13.	Мірошник А.М. (2006 р.)	Становлення корпоративного управління в умовах розвитку постприватизаційних відносин
14.	Мороз О.С. (2005 р.)	Підвищення ефективності управлінської праці в корпоративних структурах
15.	Назарова Г.В. (2005 р.)	Організаційно-структурна розбудова підприємства в системі корпоративного управління
16.	Останіна Н.В. (2000 р.)	Застосування методології стратегічного менеджменту в управлінні корпорацією
17.	Палига Є.М. (2002 р.)	Становлення корпоративного управління виробництвом в умовах реструктуризації підприємств та постприватизаційних відносин
18.	Пасечник Т.О. (2004 р.)	Управління акціонерним капіталом у інтегрованих корпоративних структурах
19.	Поважний О.С. (2003 р.)	Методологія та методи корпоративного управління
20.	Савельєва Т.М. (2002 р.)	Управління корпоративними структурами на рівні регіону
21.	Сав'юк Л.М. (2007 р.)	Управління корпоративними структурами
22.	Селіверстова Л.С. (2005 р.)	Методологія корпоративного управління
23.	Сірош М.В. (2000 р.)	Систематизація основних положень сучасних моделей корпоративного управління
24.	Сухомлін Л.Є. (2005 р.)	Управління трудовою активністю працівників корпоративного підприємства
25.	Тіхонравов О.В. (2004 р.)	Управління корпоративними правами держави
26.	Шапошников К.С. (2006 р.)	Корпоративне управління бізнес-процесами операторів електрозв'язку
27.	Шпаков А.В. (2004 р.)	Управління інвестиційною діяльністю будівельних корпорацій

– з шістдесяті трьох робіт дванадцять присвячено питанням корпоративного сектору: Ю.В. Єгорова “Корпоративний сектор у трансформаційній економіці: особливості становлення і тенденції розвитку”, 2006 р.; О.І. Гарафонова “Організаційний механізм реструктуризації інтегрованих корпоративних структур”, 2006 р.; О.В. Хом'як “Формування та регулювання інтегрованих корпоративних структур”, 2001 р.; В.О. Нечаєв “Оцінка формування і механізм забезпечення ефективного функціонування та розвитку корпоративного сектора промисловості”, 2003 р.; Т.О. Пасечник “Акціонерний капітал у інтегрованих корпоративних структурах України”, 2004 р.; Т.М. Савельєва “Формування і функціонування корпоративних структур в економіці”, 2002 р.; А.В. Сірко “Становлення і розвиток корпоративного сектора в перехідній економіці”, 2005 р.; М.В. Сірош “Формування корпоративного сектора економіки і корпоративне управління в акціонерних товариствах (на прикладі підприємств Криму)”, 2000 р.; М.Ю. Кужель “Механізм економічного регулювання корпоративного сектору державної форми власності”, 2006 р.; А.М. Мірошник “Науково-організаційні основи розвитку корпоративного сектору економіки”, 2006 р.; В.А. Чердаков “Науково-методичні основи формування корпоративного сектору в процесі приватизації”, 2005 р.; І.В. Ордашевська “Становлення корпоративного сектора у транспортному комплексі регіону”, 2006 р..

– сім дисертацій охоплюють питання цінних паперів: О.М. Чемодуров “Інвестиційні ризики корпоративних цінних паперів”, 2007 р.; В.С. Шапран “Банки на ринку корпоративних цінних паперів в Україні”, 2005 р.; С.В. Глущенко “Становлення та розвиток вторинного ринку корпоративних цінних паперів в Україні”, 2001 р.; І.І. Гончар “Облік і контроль корпоративних цінних паперів (на прикладі акціонерних товариств м. Києва та Київської області)”, 2006 р.; Н.Б. Кашена “Облік і аналіз корпоративних цінних паперів”, 2000 р.; К.С. Марахов “Ринок корпоративних цінних паперів в Україні: стан та перспективи розвитку”, 2003 р.; В.Г. Козак “Облік і аналіз корпоративних цінних паперів (на прикладі ВАТ асоціації “Укрсорснаіннеовоч””, 2001 р.;

– чотири роботи присвячено питанням корпоративних прав та їх управління: П.О. Порошенко “Правове регулювання управління державними корпоративними правами в Україні”, 2002 р.; О.В. Тіхонравов “Організаційно-економічний механізм управління корпоративними правами”, 2004 р.; І.О. Жадан “Теоретико-методологічні засади формування системи управління державними корпоративними правами”, 2004 р.; С.Я. Рабовська “Спадкування прав засновника (учасника) корпоративного підприємства”, 2007 р.

– чотири дисертаційні роботи присвячено питанням корпоративних відносин: А.В. Назаров “Приватизація як фактор формування механізму корпоративних відносин на підприємстві”, 1998 р.; С.І. Пішпек “Формування корпоративних відносин перехідній економіці”, 2001 р.; О.А. Воловик “Господарсько-правове забезпечення корпоративних інтересів”, 2005 р., Парсяк В.Н. “Формування корпоративних відносин в системі малого підприємництва”, 2004 р..

– чотири роботи присвячено питанням стратегії корпорації: Н.П. Губар “Стратегія формування конкурентних переваг транснаціональних корпорацій в умовах глобалізації світо господарських зв'язків”, 2004 р.; К.В. Ковальська “Стратегія внутрішньокорпоративного управління на підприємствах України”, 2005 р.; Ю.О. Леонова “Формування мотиваційного механізму стратегічного управління корпоративним соціально-економічним розвитком акціонерного товариства”, 2004 р.; К.С. Шапошников “Комбінування корпоративних та функціональних стратегій в управлінні розвитком операторів електрозв'язку”, 2006 р.

– три кандидатські дисертації – питання контролю: А.Є. Черпак “Розвиток корпоративного контролю в умовах трансформації економіки”, 2006 р.; О.М. Переверзев “Господарсько-правове забезпечення корпоративного контролю в акціонерних товариствах”, 2004 р.; М.Ю. Кужель “Механізм економічного регулювання корпоративного сектора державної форми власності”, 2006 р.

З усієї кількості опрацьованих робіт по дві роботи присвячені питанням корпоративного планування, інвестиційної діяльності корпорації, державному регулюванню та корпоративному праву (табл. 3).

Таблиця 3. Тематика кандидатських дисертацій за об'єктом дослідження

№ з/п	Об'єкт дослідження	ПІБ	Тема, рік захисту
1	2	3	4
1	Інвестиційна діяльність	А.В. Шпаков	Формування та вибір корпоративних структур з управління будівельними інвестиціями", 2004 р.
		С.О. Якубовський	Інвестиційна діяльність транснаціональних корпорацій в умовах сучасного економічного розвитку", 2003 р.
2	Корпоративне планування	О.М. Ананьєв	Корпоративна система планування торгівлі та механізми її забезпечення, 2001 р.
		І.В. Бондаренко	Удосконалення організації управління реструктуризацією промислово-інвестиційної корпорації, 2004 р.
3	Державне регулювання	І.Ю. Кравченко	Організаційно-методичний механізм державного фінансового регулювання корпоративного сектора, 2001 р.
		П.О. Порошенко	Правове регулювання управління державними корпоративними правами в Україні, 2002 р.
4	Корпоративне право	О.Р. Кібенко	Сучасний стан та перспективи правового регулювання корпоративних відносин: порівняльно-правовий аналіз права ЄС, Великобританії та України
		Н.С. Глусь	Корпорації та корпоративне право: поняття, основні ознаки та особливості захисту

Найменшої уваги, у розрізі захищених кандидатських дисертацій, було приділено таким питанням як корпоративна культура (О.Б. Бабич "Результативність функціонування суб'єктів державного управління та місцевого самоврядування на основі впровадження корпоративної культури", 2005 р.), інвестиційні ризики (О.М. Чемодуров "Інвестиційні ризики корпоративних цінних паперів", 2007 р.), корпоративна безпека (П.Я. Кравчук "Формування системи корпоративної безпеки підприємства", 2006 р.), дивідендна політика (Н.Г. Пігуль "Дивідендна політика як складова сучасної моделі корпоративного розвитку", 2002 р.), аналіз

(Прудка Н.В. "Портфельний аналіз у корпоративному управлінні в сфері телекомунікацій (на прикладі ват "Укртелеком)", 2003 р.), податкове планування (О.І. Мусієнко "Міжнародне корпоративне планування в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю компанії", 2005 р.).

Звичайно, в різні періоди кількість робіт варіюється (рис. 3), що певним чином може відобразити загальні тенденції розвитку такої форми об'єднання як корпорація, підвищення зацікавленості до особливостей їх функціонування, розширення інформаційної бази, зміною суспільно-економічних відносин.

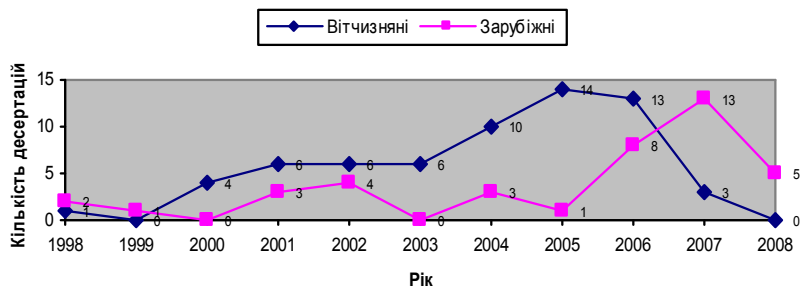

Рис. 3. Динаміка захисту дисертацій присвячених питанням діяльності корпорацій протягом 1998-2008 рр.

З даних рисунка 1.3 можна стверджувати те що протягом 1998-2000 рр. питаннями діяльності корпорацій цікавилися незначна кількість дослідників. За даний проміжок часу вітчизняними вченими було захищено 5 робіт, а іноземними – 3, які повністю або частково присвячені проблемам діяльності корпорацій. Починаючи з 2001 року до сьогодні кількість дисертацій значно збільшилась і становить: українських – 58, зарубіжних – 37 робіт.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

На основі проведеного дослідження необхідно відмітити, що велика кількість вчених, як зарубіжних так і вітчизняних, займалися дослідженням особливостей діяльності такої організаційної структури як корпорації. В даних працях особлива увага була приділена об'єктам бухгалтерського обліку, сутності корпорацій, стратегії, особливостям фінансової звітності та оподаткуванню корпорацій.

За результатами систематизації наукових досліджень з питань діяльності корпорацій (за роками захисту; за предметом дослідження), змістовного вивчення кандидатських дисертацій українських вчених, захищених протягом 1998-2008 рр. за різними спеціальностями дійшли наступних висновків:

– протягом періоду, що вивчається, захищено українськими вченими 63 кандидатських дисертацій, які частково або повністю присвячені проблемам діяльності корпорацій. Зокрема, двадцять сім кандидатських дисертацій, присвячені безпосередньо проблемам управління, десять робіт – питанням корпоративного сектору, сім кандидатських дисертацій – питання цінних паперів, по-дві кандидатські роботи охоплюють питання корпоративного планування, інвестиційної діяльності, корпоративного права та державного регулювання; по-

одному дослідженню з таких питань, як корпоративна культура, інвестиційні ризики, корпоративна безпека, аналіз, дивідендна політика, податкове планування;

– кількість кандидатських дисертацій варіюється за періодами: у 90-ті роки – одна робота, за вісім років 21 ст. – шістьдесят дві, що може відобразити загальні тенденції розвитку такого об'єднання як корпорація, підвищення зацікавленості до особливостей діяльності корпорації, як більш ефективного господарюючого суб'єкта, розширення інформаційної бази, зміну суспільно-економічних відносин.

Необхідним є подальше дослідження з питань державного регулювання, корпоративних відносин, аудиту, соціальної відповідальності, аналіз кредитних ризиків, інформаційні системи корпорації.

Список використаної літератури:

- Бердникова Т.Б. Оценка ценных бумаг: учеб. пособие. / Т.Б. Бердникова – М.: ИНФРА-М, 2006. – С. 144. – (Высшее образование).
- Берлин А.Д. Корпоративный лоббизм: Теория и практика / А.Д. Берлин, Г.Э. Григор – М.: Издательский дом Международного университета в Москве, 2005. – С. 200.
- Вільямсом Е. Економічні інституції капіталізму: Фірма, маркетинг, укладання контрактів: Монографія / Вільямсом Е. Олівер – К.: "АртЕк", 2001. – С. 472.
- Голованов В.Н. Развитие операций коммерческих банков на фондовом рынке России. – М.: "Антидор", 2002. – С. 176.
- Грідчина М.В. Корпоративні фінанси (зарубіжний досвід і вітчизняна практика): навч. посіб. / М.В. Грідчина – [2-ге вид.], стереотип. – К.: МАУП, 2002. – С. 232.: іл. – Бібліогр.: С. 225-229.
- Джон Паунд. Корпоративное управление / Джон Паунд. [пер. с англ.] М.: Альпина Бизнес Букс,

2007. – С. 222. 7. *Диплаза С., Эклз Р.* Будущее корпоративной отчетности. Как вернуть доверие общества / С. Диплаза, Р. Эклз. – М.: Альпина Паблишер, 2003. – С. 212. 8. *Иванов А.П.* Финансовые инвестиции на рынке ценных бумаг. / А.П. Иванов – [2-е изд.]. – М.: Издательско – торговая корпорация “Дашков и К”, 2006. – С. 448. 9. *Мендрул О.Г.* Фондовый рынок: операции з цінними паперами: [навч. посібник] / О.Г. Мендрул, І.А. Павленко, – [вид. 2-ге, допов. та перероб.]. – К.: КНЕУ, 2000. – С. 156. 10. *Мишарев А.А.* Рынок ценных бумаг / А.А. Мишарев – СПб.: Питер, 2007. – С. 256. 11. Міжнародні фінанси: підручник / О.І. Рогач, А.С. Філіпенко, Т.С. Шемет та ін.; [за ред. О.І. Рогача]. – К.: Либідь, 2003. – С. 784. 12. *Моруа А.* Управлять порусски. / А. Моруа СПб. Издательский дом “би”, 2005. – С. 173. 13. *Мухін А.Ф.* Бухгалтерский учет в промышленности США / А.Ф. Мухін – М.: “Финансы” – 1965 г. – С. 280. 14. *Мюллер Г.* Учет: международная перспектива / Мюллер Г., Гернон Х., Миик Г.; пер. с англ. – [2-е изд., стереотип], – М.: Финансы и статистика, 1999. – С. 136.: ил. – (Серия по бухгалтерскому учету и аудиту UNCTC). 15. *Нидлз Б.* Принципы бухгалтерского учёта / Нидлз Б., Андерсен Х., Колдуэлл Д.; пер. с англ. / под ред. Я.В.Соколова. – [2-е изд., стереотип]. – М.: Финансы и статистика, 1994. – С. 496. 16. *Николенко Н.П.* Менеджмент человеческих ресурсов / Н.П. Николенко – М.: Издательский Дом “Страховое ревю”, 2003. – С. 358. 17. Основы учета и анализа в системе финансового менеджмента: [учеб. пособие [для слушателей программы Master of Business Administration] / Панков Д.А., Пашковская Л.В., Езерская О.М., Рыбак Т.Н. – Мн.: Современ. шк., 2006. – С. 304. 18. *Перло В.* Империя финансовых магнатов / В. Перло. – М.: “Искра революции”, 1958. – С. 544. 19. *Плотников В.С.* Финансовый и управленческий учет в холдингах / В.С. Плотников, В.В. Шестакова; под ред. д-ра экон. наук, проф. В.И. Бариленко. – М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 2004. – С. 336. 20. *Попова Р.Г.* Финансы предприятий / Попова Р.Г., Самонова И.Н., Доброседрова И.И. – СПб: Питер, 2002. – С. 224: ил. – (Серия „Завтра экзамен”). 21. Ринок боргових цінних паперів в Україні: суперечності та тенденції розвитку: Монографія / Лютий І.О., Грищенко Т.В., Любікіна О.В. та ін. – К.: центр учбової літератури, 2008. – С. 432. 22. *Семенкова Е.В.* Операции с ценными бумагами: российская практика: ученик / Е.В. Семенкова – М.: Изд-во “Перспектива”: Издательский дом “ИНФРА-М”, 1997, С. 328. 23. *Суторміна В.М.* Финансы зарубежных корпораций: підручник / В.М. Суторміна – К.: КНЕУ, 2004. – С. 566. 24. *Суходольский Г.А.* Эффективное управление корпоративными закупками. Опыт РАО “ЕЭС России” / под общ. Ред. Суходольского Г.А. – Москва: Вершина, 2007. – С. 376. 25. *Такер Роберт Б.* Инновации как формула роста. Новое Будущее ведущих компаний / Такер Роберт Б.; [пер. с англ.]. – М.: ЗАО “Олимп – Бизнес”, 2006. – С. 240. 26. *Уильямсон О.И.* Экономические институты капитализма: Фирмы, рынки, “отношенческая” контракция / О.И. Уильямсон; [науч. редактирование и вступительная статья В.С. Катькало]; пер. с англ. Ю.Е. Благова, В.С. Катькало, Д.С. Славнова, Ю.В. Федотова, Н.Н. Цытович. – СПб.: Лениздат; CEV Press, 1996. – С. 702., ил. 27. Управление качеством: Учебник для вузов / [Ильенкова С.Д., Ильенкова Н.Д., Мхитарян В.С., и др.]; под общ. ред. С.Д. Ильенковой. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – С. 334. 28. *Фабоцци Фрэнк.* Справочник по ценным бумагам с фиксированной процентной ставкой, 7-е изд., том 1. / Фабоцци Фрэнк, Мани Стивен; пер. с англ. – М.: ООО “И.Д. Вильямс”, 2008. – С. 928 с. 29. Финансы / Боди, Зви, Мертон, Роби.; пер. с англ. – М.: Издательский дом “Вильямс”, 2005. 30. *Харитонов С.А.* Гибкая автоматизация бухгалтерского учета и отчетности: вопросы теории и практики / С.А. Харитонов. – М.: Изд-во “Бухгалтерский учет”, 2001. – С. 320.; ил. (Библиотека журнала “Бухгалтерский учет”). 31. *Хиггинс Р.* Финансовый анализ: инструменты для принятия бизнес-решений / Р. Хиггинс; пер. с англ. – [8-е изд.]. – М.: ООО “И.Д. Вильямс”, 2007. – С. 464. 32. *Эмметт С.* Искусство управления складом: Как уменьшить издержки и повысить эффективность / Стюарт Эмметт; [перевела с англ. В.А. Калюта]. – Минск: Гревцов Паблишер, 2007. – С. 320. 33. *Як Фитценц.* Рентабельность инвестиций в персонал: измерение экономической ценности персонала / Як Фитценц; [пер. с англ. Меншикова М.С., Леонова Ю.П.]; под общ. ред. В.И. Ярных. – М.: Вершина, 2006. – С. 320.
- ПОНОМАРЕНКО Євгенія Броніславівна – старший викладач кафедри фінансів Житомирського державного технологічного університету
- Наукові інтереси:
– облік і аналіз фінансових інвестицій